

USTALANIE MOMENTU POWSTANIA PRZYCHODU OD ZALICZKI JAKO NARZĘDZIE STRATEGII PODATKOWEJ PRZEDSIĘBIORSTW

Magdalena Jarczok-Guzy

Wydział Finansów i Ubezpieczeń
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Streszczenie

Niniejszy artykuł przedstawia wpływ stosowania zasad ogólnych oraz nowych regulacji prawnych dotyczących ustalania momentu powstania przychodu podatkowego od otrzymanych zaliczek w podatku dochodowym od osób prawnych oraz osób fizycznych na płynność przedsiębiorstwa. Uproszczenie w przepisach obowiązujących od początku 2015 roku uprawnia podatników stosujących kasy rejestrujące do utożsamiania momentu ewidencjonowania zaliczki z momentem powstania przychodu. Na przykładzie liczbowym zilustrowano wpływ opisanych regulacji na kształtowanie momentu obowiązku podatkowego w podatku dochodowym oraz wykazano, iż wybór sposobu ustalania tego momentu dla otrzymanych zaliczek od osób fizycznych może stanowić narzędzie strategii podatkowej przedsiębiorstwa.

Słowa kluczowe: zaliczka, przychód podatkowy, obowiązek podatkowy.

JEL Class: H24, H25.

WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie ma na celu ukazanie wpływu wykorzystania zasad ogólnych oraz zmienionych przepisów podatkowych na kształtowanie momentu powstania obowiązku podatkowego w podatku dochodowym przedsiębiorstw, które ewidencjonują otrzymane zaliczki od osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej na kasach rejestrujących. Obowiązujące przepisy prawne od początku 2015 roku umożliwiły podatnikom dokonanie wyboru sposobu ustalania momentu powstania przychodu podatkowego od zaliczek ujętych na kasie fiskalnej. Poniżej opisano zasady ogólne oraz nowe regulacje, a także przedstawiono skutki ekonomiczne zastosowania obu wariantów ustalania momentu obowiązku podatkowego. W artykule podjęto próbę oceny nowych przepisów w porównaniu z obowiązującymi zasadami ogólnymi. Jako hipotezę niniejszego opracowania przyjmuje się, że wybór sposobu ustalania momentu obowiązku podatkowego od wpłaconych zaliczek może stanowić narzędzie strategii podatkowej przedsiębiorstwa.

W artykule wykorzystano metodę analizy regulacji prawnych oraz symulację skutków ekonomicznych na podstawie danych liczbowych pozyskanych z istniejącego przedsiębiorstwa.

1. STRATEGIA PODATKOWA PRZEDSIĘBIORSTWA

Podatek jest publicznoprawnym, nieodpłatnym, przymusowym oraz bezzwrotnym świadczeniem pieniężnym na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikającym z ustawy podatkowej. Zobowiązaniem podatkowym jest wynikające z obowiązku podatkowego zobowiązanie podatnika do zapłacenia na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu albo gminy podatku w wysokości, w terminie oraz w miejscu określonych w przepisach prawa podatkowego [Ustawa Ordynacja Podatkowa: art. 5 i 6]. Zgodnie z art. 84 Konstytucji, każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków określonych w ustawie. Określenie istotnych elementów stosunku daninowego powinno być, zgodnie z art. 217 Konstytucji, dokonane w ustawie tak, aby jednostka mogła przewidywać daninowe konsekwencje swoich działań. Z zasad podatkowych nie wynika, że podatnik ma w każdym przypadku ponosić obciążenie podatkowe w maksymalnej możliwej wysokości. Przepisy prawa nie zabraniają mu wyboru takiego rozwiązania, zgodnego z prawem i rzeczywistością, które byłoby dla niego – przy podejmowaniu decyzji gospodarczych – bardziej korzystne na gruncie prawa podatkowego [Wrzeńska-Nowacka 2013: 157, 158]. W tym celu konstruuje się strategię podatkową.

Strategia podatkowa to zespół legalnych, długofalowych działań, metod i środków, takich jak: wybór formy prawnej działalności gospodarczej, wybór formy opodatkowania i wykorzystywanie luk tkwiących w uregulowaniach prawnych odnoszących się do poszczególnych podatków [Makuch 2011: 48]. Tworzenie strategii podatkowej przedsiębiorstwa polega na celowym i świadomym działaniu przedsiębiorcy, zmierzającym do [Ciupek i Famulska 2013: 54]:

- optymalizacji obciążenia podatkowego,
- opóźniania terminu wymagalności zobowiązań podatkowych,
- ograniczania ryzyka podatkowego podejmowanych decyzji.

Do instrumentów podatkowych pozwalających na osiągnięcie celów strategii podatkowej należy zaliczyć dwa ich rodzaje, a mianowicie [Ciupek i Famulska 2013: 54]:

- instrumenty celowo ustanowione przez ustawodawcę, który pozostawił podatnikowi wybór (całkowity lub warunkowany) co do ich stosowania,
- instrumenty, które nie zostały określone przez ustawodawcę, a których istnienie w praktyce jest wynikiem niedoskonałości prawa podatkowego wobec złożoności zjawisk gospodarczych.

Strategię podatkową przedsiębiorstwa mogą realizować zarówno w krótkim, jak i długim okresie. W poniższym studium przypadku wykorzystano przepisy omówione w artykule oraz poddano analizie ich przydatność jako narzędzia strategii krótkoterminowej w obrębie podatku dochodowego. Podatek dochodowy zasadniczo jest obliczany od dochodu, tj. różnicy między przychodami a kosztami ich uzyskania, ale obowiązuje tu, poza drobnymi wyjątkami, metoda memoriałowa. Oznacza to, że podatek należy obliczyć i zapłacić od wielkości, która nie została jeszcze zmaterializowana w postaci środków pieniężnych, które można spożytkować na zapłatę podatku. Podatki nie są więc neutralne dla płynności finansowej [Kluzek 2014: 267]. Strategia podatkowa przedsiębiorstwa będzie miała na celu opóźnianie terminów wymagalności zobowiązania podatkowego, tak by nie naruszyć płynności przedsiębiorstwa. Jednym z narzędzi umożliwiających sterowanie momentem powstania zobowiązania będą przywołane w rozdziale drugim i trzecim przepisy podatkowe.

Kategoria przychodów podatkowych omówiona zostanie w drugim rozdziale. Koszty uzyskania przychodów to wszelkie bezpośrednie i pośrednie koszty poniesione w celu uzyskania przychodów, w tym koszty ogólne funkcjonowania podatnika [Owsiak 2005: 493]. Kosztami uzyskania przychodów są także koszty poniesione w celu zachowania lub zabezpieczenia źródła przychodów z pewnymi wyjątkami wyszczególnionymi w ustawach o poszczególnych podatkach dochodowych [Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych: art. 15 ust. 1].

2. ZALICZKA A PRZYCHÓD PODATKOWY

Dla uporządkowania treści należy zdefiniować podstawowe kategorie, które będą przedmiotem analizy – przychód oraz zaliczka. Zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, za przychód z działalności gospodarczej uważa się kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości towarów, udzielonych bonifikat zwróconych i skont. U podatników dokonujących sprzedaży towarów i usług opodatkowanych podatkiem od towarów i usług, za przychód z tej sprzedaży uważa się przychód pomniejszony o należny podatek od towarów i usług [Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych: art. 14 ust. 1]. Według ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, za przychody związane z działalnością gospodarczą i z działami specjalnymi produkcji rolnej – osiągnięte w roku podatkowym – uważa się także należne przychody, choćby nie zostały jeszcze faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont [Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych: art. 12 ust. 3].

Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych nie zawiera definicji przychodu, ale określa przykładowy katalog przysporzeń stanowiących przychód. W orzecznictwie i piśmiennictwie przyjmuje się, że przychodem jest każde przysporzenie majątkowe o charakterze trwałym i bezzwrotnym. Przychodami są m.in. [Ministerstwo Finansów, www.finanse.mf.gov.pl]:

- otrzymane pieniądze, wartości pieniężne, w tym również różnice kursowe,
- wartość otrzymanych rzeczy lub praw, a także wartość innych świadczeń w naturze, w tym wartość rzeczy i praw otrzymanych nieodpłatnie lub częściowo odpłatnie,
- wartość umorzonych lub przedawnionych zobowiązań,
- wartość zwróconych wierzytelności, które uprzednio zostały odpisane jako nieściągalne lub umorzone i zaliczone do kosztów uzyskania przychodów,
- kwota podatku od towarów i usług w przypadkach określonych w ustawie.

Katalog przychodów przewidziany w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych nie ma charakteru wyczerpującego – zatem, co do zasady, każde przysporzenie będzie stanowiło przychód.

Zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 14 ust. 1c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz art. 12 ust. 3a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, za datę powstania przychodu z pozarolniczej działalności gospodarczej uważa się dzień wydania rzeczy, zbycia prawa majątkowego lub wykonania usługi, albo częściowego wykonania usługi, nie później jednak niż dzień wystawienia faktury albo uregulowania należności. Zdarzenie, które wystąpi najwcześniej wyznacza datę powstania przychodu w podatku dochodo-

wym [Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych: art. 12 ust. 3a; Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych: art. 14 ust. 1c].

Zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych do przychodów nie zalicza się pobranych wpłat lub zarachowanych należności na poczet dostaw towarów i usług, które zostaną wykonane w następnych okresach sprawozdawczych, a także otrzymanych lub zwróconych pożyczek (kredytów), w tym również uregulowanych w naturze, z wyjątkiem skapitalizowanych odsetek od tych pożyczek. Jednoznacznie z tego zapisu wynika, iż otrzymane zaliczki (pobrane wpłaty na poczet przyszłych dostaw) nie stanowią przychodu podatkowego w momencie ich otrzymania. Otrzymanie zaliczki przez podatnika VAT¹ czynnego budzi jednak obowiązek podatkowy w aspekcie podatku od towarów i usług. W przypadku otrzymania przez podatnika całości lub części zapłaty przed dokonaniem sprzedaży (dostaw i usług) [Zubrzycki 2016: 309]:

a) od innych podatników, podatników podatku od wartości dodanej lub podatku o podobnym charakterze oraz od osób prawnych niebędących podatnikami – w przypadku sprzedaży,

b) od innych niż ww. podmioty – w przypadku sprzedaży wysyłkowej,

podatnik ten jest obowiązany wystawić fakturę dokumentującą otrzymanie takiej płatności.

Podatnik nie wystawia faktury zaliczkowej w przypadku otrzymania całości lub części zapłaty przed dokonaniem sprzedaży:

- od nabywcy będącego osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej (mimo, że z tego tytułu powstaje obowiązek podatkowy na podstawie art. 19a ust. 8 ustawy o VAT),
- na poczet WDT², gdyż tego rodzaju zapłata – od 1 stycznia 2013 r. – nie powoduje powstania obowiązku podatkowego,
- na poczet czynności, dla których obowiązek podatkowy powstaje zgodnie z art. 19a ust. 5 pkt 3 ustawy, czyli z momentem wystawienia faktury, tzn.:
 - o dostaw energii elektrycznej, ciepłej lub chłodniczej oraz gazu przewodowego,
 - o świadczenia usług telekomunikacyjnych i radiokomunikacyjnych, najmu, dzierżawy, leasingu, ochrony osób oraz usług ochrony, dozoru i przechowywania mienia, stałej obsługi prawnej i biurowej, dystrybucji energii elektrycznej, ciepłej lub chłodniczej oraz gazu przewodowego [Zubrzycki 2016: 312].

W niniejszym opracowaniu analizie zostanie poddane otrzymanie zaliczki od nabywcy będącego osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej. Jak wspomniano wyżej, otrzymanie zaliczki od takiej osoby nie rodzi obowiązku

¹ Przyp. autora – VAT (Value Added Tax) tutaj rozumiany jako podatek od towarów i usług.

² Przyp. autora WDT – wewnątrzspółnotowa dostawa towarów.

wystawienia faktury, ale z tego tytułu powstaje obowiązek podatkowy w podatku VAT, co oznacza, że podatek od towarów i usług należy naliczyć oraz odprowadzić już w momencie jej otrzymania. Taką zaliczkę należy również zaewidencjonować na kasie rejestrującej [Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie kas rejestrujących: § 3 ust. 2].

Zgodnie z zasadą ogólną zaliczka nie jest przychodem w momencie jej otrzymania. Jednakże co do zaliczek otrzymywanych od osób fizycznych ewidencjonowanych na kasie fiskalnej ustawa w 2015 roku umożliwiła nowe alternatywne rozwiązanie.

3. REGULACJE PRAWNE W USTALANIU MOMENTU POWSTANIA PRZYCHODU

Zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 2014 r., na podstawie art. 14 ust. 3 ustawy o podatku dochodowego od osób fizycznych oraz art. 12 ust. 4 ustawy o podatku dochodowego od osób prawnych, przychodów z działalności gospodarczej nie stanowiły pobrane wpłaty lub zarachowane należności na poczet dostaw towarów i usług, które zostaną wykonane w następnych okresach sprawozdawczych. Z kolei na potrzeby podatku od towarów i usług, co do zasady, otrzymana zaliczka podlegała i nadal podlega opodatkowaniu w dacie jej otrzymania. W poprzednim stanie prawnym w wyniku tych uregulowań najczęściej na przełomie miesiąca podatnik zobowiązany był odrębnie rozliczać obrót kasowy dla celów podatku od towarów i usług oraz podatku dochodowego [Cieśla 2015: 1]. Skłoniło to ustawodawcę do skonstruowania koncepcji ułatwiającej podatnikom prowadzenie ewidencji sprzedaży oraz identyfikowanie momentu powstania obowiązku podatkowego dla celów podatku od towarów i usług oraz podatku dochodowego. Ponieważ momenty te zasadniczo różniły się od siebie postanowiono rozwiązać tą kwestię i wprowadzono wariant uproszczony, z którego podatnik może skorzystać.

Nowy wariant przewiduje, iż w przypadku pobrania wpłat na poczet dostaw towarów i usług, które zostaną wykonane w następnych okresach sprawozdawczych, podlegających zarejestrowaniu przy zastosowaniu kasy rejestrującej, za datę powstania przychodu uznaje się dzień pobrania wpłaty. To uproszczenie nie przysługuje z urzędu. Należy w terminie do dnia 20 stycznia roku podatkowego zawiadomić właściwego naczelnika urzędu skarbowego o wyborze tego sposobu ustalania daty powstania przychodu, a w przypadku podatników rozpoczynających ewidencjonowanie obrotów przy zastosowaniu kasy rejestrującej – w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym rozpoczęto ewidencjonowanie obrotów przy zastosowaniu kasy rejestrującej [Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych: art. 14 ust. 1j; Ustawa o podatku

dochodowym od osób prawnych: art. 12 ust. 3g]. Zastosowanie ww. przepisów obu ustaw o podatku dochodowym skutkuje dla podatnika prawem wyboru pomiędzy zasadą ogólną uznawania zaliczki za przychód podatkowy w momencie wydania rzeczy, a „procedurą uproszczoną” polegającą na zrównaniu momentu zaewidencjonowania zaliczki na kasie fiskalnej z momentem powstania przychodu podatkowego. Zaewidencjonowanie pobranych wpłat na poczet przyszłych dostaw jest bowiem obowiązkiem wynikającym z ustawy o podatku od towarów i usług. Uproszczenie dające podatnikowi zespolenie momentu powstania obowiązku podatkowego w obu podatkach niesie ze sobą konsekwencje ekonomiczne, które będą przedmiotem rozważań w dalszej części pracy.

Wybór sposobu ustalania daty powstania przychodu, dotyczy również lat następných, chyba że podatnik w terminie do dnia 20 stycznia roku podatkowego następującego po roku podatkowym, w którym korzystał z tego sposobu ustalania daty powstania przychodu, zawiadomi właściwego naczelnika urzędu skarbowego o rezygnacji z niego. W przypadku prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w formie spółki niebędącej osobą prawną obowiązek zawiadomienia dotyczy wszystkich wspólników [Ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej: art. 4 pkt 2].

4. STUDIUM PRZYPADKU

Nowe przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz osób prawnych w jasny sposób określiły moment powstania obowiązku podatkowego dla zaliczek otrzymywanych przez osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej. Kwestia podatku od towarów i usług pozostała niezmienna – podatek VAT należy naliczyć zgodnie z zasadą ogólną w momencie otrzymania wpłaty. Zaliczki wymagające zaewidencjonowania na kasie fiskalnej powinny zostać zarejestrowane. Natomiast co do momentu powstania przychodu dla takiej zaliczki ustawa jeszcze do końca 2014 roku wymagała od podatników prowadzenia odrębnej ewidencji zaliczek, które przychodami stawały się dopiero z dniem wykonania usługi lub wydania rzeczy. Od początku 2015 roku zaliczka zaewidencjonowana na kasie fiskalnej może być uznawana za przychód podatkowy już w momencie jej otrzymania. Poniżej zostanie przedstawiony przykład zaliczek otrzymanych przez istniejące przedsiębiorstwo świadczące usługi budowlane na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Przedsiębiorstwo stosuje zasadę ogólną ustalania momentu powstania przychodu podatkowego dla zaliczek. Podmiot jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością oraz płaci zaliczki miesięczne na podatek dochodowy od osób prawnych. Dla tych danych zostanie również przeprowadzona symulacja skutków ekono-

micznych zastosowania uproszczenia wynikającego z przepisów obowiązujących od 2015 roku.

Przedsiębiorstwo „ABC” otrzymało zaliczkę od osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej w dniu 14 stycznia 2016. Zaliczkę zaewidencjonowano na kasie fiskalnej w styczniu. Wykonanie usługi nastąpiło dopiero w lutym 2016. Przedsiębiorstwo stosuje zasadę ogólną identyfikowania momentu powstania przychodu podatkowego. Zgodnie z tym założeniem przychód powstanie dopiero w lutym. Zatem wyodrębnione zostaną tutaj dwa momenty powstania obowiązku podatkowego.

Zakładając, iż przedsiębiorstwo zgłosiło do urzędu skarbowego zawiadomienie o korzystaniu z uproszczonej procedury ustalania momentu powstania przychodu od zaliczek, podatnik opłaciłby podatek dochodowy od tej transakcji już w styczniu 2016. Zatem w tym przypadku od otrzymanej zaliczki w tym samym miesiącu opłacony zostałby zarówno podatek dochodowy, jak i podatek od towarów i usług. W tabeli 1 przedstawiono zestawienie momentów powstania obowiązku podatkowego dla obu analizowanych wariantów.

Tabela 1. Moment powstania obowiązku podatkowego dla zaliczki otrzymanej w styczniu

Moment powstania obowiązku podatkowego – warianty dla zaliczki otrzymanej w styczniu od osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej	VAT	Podatek dochodowy
Zasady ogólne	Styczeń	Dzień wykonania usługi
Procedura uproszczona obowiązująca od 2015 roku	Styczeń	Dzień pobrania wpłaty tj. styczeń

Źródło: opracowanie własne na podstawie przepisów Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz podatku dochodowym od osób fizycznych.

Analizowany przykład uzupełniono o dane liczbowe, by wykazać ekonomiczne skutki implementacji nowych przepisów oraz stosowania zasady ogólnej. Otrzymana w styczniu 2016 roku zaliczka od osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej to kwota 10 000 zł. Stanowi ona kwotę brutto. Usługa budowlana dotyczyła montażu drzwi w lokalu mieszkalnym o powierzchni użytkowej poniżej 150m². Do obliczenia podatku od towarów i usług zastosowano stawkę 8% [Ustawa o podatku od towarów i usług: art. 41, ust. 12, pkt 12c].

Kwota netto = 10 000 zł/1,08 = 9 259,26 zł

Podatek od towarów i usług = 9 259,26 x 8% = 740,74 zł

Kwota brutto zaliczki 10 000 zł.

W styczniu od tej zaliczki przedsiębiorstwo odprowadziło podatek VAT w wysokości 740,74 zł. To pierwszy element obciążenia podatkowego przedsiębiorstwa. Oczywiście wykazany w styczniu należny podatek VAT do zapłacenia

przedsiębiorstwo będzie mogło pomniejszyć o przysługujące w tym miesiącu odliczenie podatku naliczonego z zakupu towarów związanych z jego działalnością. Warto w tym miejscu przypomnieć o zasadzie neutralności podatku od towarów i usług dla przedsiębiorstw. Neutralność podatku VAT realizuje się poprzez odliczanie (potrącanie) przez przedsiębiorstwa od swego podatku należnego podatku naliczonego zawartego w cenach nabywanych dóbr i usług [Famulska 2007: 154]. Oczywiście równolegle, oprócz otrzymanej zaliczki w przedsiębiorstwie miały miejsce inne transakcje sprzedaży i zakupu. Przedsiębiorstwo udostępniło jedynie zbiorcze zestawienie danych. Tabela 2 przedstawia zestawienie sumaryczne kwot netto zakupów oraz podatku naliczonego możliwego do odliczenia w styczniu oraz w lutym. Wszystkie wymienione kwoty zakupów spełniają warunki uznania ich za koszty uzyskania przychodu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym. Tabela 3 natomiast przedstawia zestawienie sprzedaży w styczniu oraz lutym (w styczniu została ujęta kwota zaliczki 10 000 zł).

Tabela 2. Koszty zakupów w przedsiębiorstwie „ABC”

Rejestr zakupów	Kwota netto	VAT naliczony
Styczeń 2016	18 124 zł	4 168,52 zł
Luty 2016	15 247 zł	3 506,81 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przedsiębiorstwa.

Tabela 3. Sprzedaż w przedsiębiorstwie „ABC”

Rejestr sprzedaży	Kwota netto	VAT należny
Styczeń 2016	32 155 zł	2 572,40 zł
Luty 2016	23 563 zł	1 885,04 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przedsiębiorstwa.

Ostateczne rozliczenie podatku od towarów i usług przedsiębiorstwa z urzędem skarbowym wyniesie:

Styczeń 2016: $2\,572,40 - 4\,168,52 = 1\,596$ zł – podatek do zwrotu

Luty 2016: $1\,885,04 - 3\,506,81 = 1\,622$ zł – podatek do zwrotu

W obu przypadkach wystąpiła nadwyżka podatku naliczonego nad należnym.

W podatku od towarów i usług dla obu wariantów obciążenie będzie takie samo. Zmieni się tylko kwota podatku dochodowego do zapłacenia za styczeń 2016 oraz luty 2016. Dla obu wariantów wyniki obliczeń przedstawiono w tab. 4.

Tabela 4. Podatek dochodowy w dwóch wariantach ustalania momentu powstania przychodu od zaliczki

Miesiąc	Zasady ogólne	Procedura uproszczona
Styczeń 2016	907 zł	2 666 zł
Luty 2016	3 339 zł	1 580 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przedsiębiorstwa.

Wariant I. – zasady ogólne

Podatek dochodowy za styczeń

Przychody po odjęciu zaliczki – koszty = dochód x 19%

$$22\,895,74 - 18\,124 = 4\,771,74 \cong 4\,772 \times 19\% = 906,68 \text{ zł}$$

Wariant II. – procedura uproszczona

Podatek dochodowy za styczeń

Przychody – koszty = dochód x 19%

$$32\,155 - 18\,124 = 14\,031 \times 19\% = 2\,665,89 \text{ zł}$$

Wariant I. – zasady ogólne

Podatek dochodowy za luty

Przychody po dodaniu zaliczki ze stycznia – koszty = dochód x 19%

$$32\,822,26 - 15\,247 = 17\,575,26 \cong 17\,575 \times 19\% = 3\,339,25 \text{ zł}$$

Wariant II. – procedura uproszczona

Podatek dochodowy za luty

Przychody – koszty = dochód x 19%

$$23\,563 - 15\,247 = 8\,316 \times 19\% = 1\,580,04 \text{ zł}$$

Z powyższej analizy wynika, iż możliwość wyboru pomiędzy zasadami ustalania momentu powstania przychodu podatkowego w przedsiębiorstwie ma wpływ na jego obciążenia podatkowe w krótkim okresie, a tym samym na płynność. Odroczenie płatności podatku dochodowego do miesiąca wykonania usługi lub wydania towaru pozwala na obracanie środkami finansowymi przedsiębiorstwa przez dodatkowy okres. Obowiązek zapłaty podatku dochodowego od zaliczki już w miesiącu jej otrzymania powoduje, że przed wykonaniem czynności opodatkowanej podmiot zmuszony jest do naliczenia i zapłaty zaliczki na podatek tracąc możliwość inwestowania wolnych środków. Należy również mieć na uwadze fakt, iż często od momentu wpłaty zaliczki do wykonania zlecenia upływa kilka miesięcy. W takiej sytuacji podmiot powinien przeanalizować,

który wariant ustalania momentu powstania przychodu podatkowego będzie stosował dla zaliczki od osób fizycznych.

Z powyższej analizy wynika, iż omówione prawo wyboru zmniejsza obowiązki formalne podatników, ale jednocześnie przyspiesza moment powstania przychodu podatkowego. Zasady ogólne jawią się tutaj jako element krótkoterminowej strategii podatkowej podmiotów gospodarczych. Będzie to miało duże znaczenie dla przedsiębiorstw, których nabywcami są w większości osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej.

PODSUMOWANIE

Uproszczenie obowiązujące od 2015 roku implikuje dwojakie skutki. Z jednej strony jest to odciążenie podatników od prowadzenia podwójnej ewidencji zaliczek otrzymanych od osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Jednakże po dokonaniu analizy okazuje się, że moment podatkowy powstania obowiązku podatkowego w podatku dochodowym w wyniku tej regulacji został przyspieszony. Wpływa to więc z drugiej strony na płynność przedsiębiorstw, które opłacają zaliczki na podatek dochodowy miesięcznie. Zasady ogólne w analizowanym przykładzie okazały się korzystniejszym rozwiązaniem dla przedsiębiorstwa pod względem płynności. Płatność podatku dochodowego została odroczone w czasie, a zaliczka jako przychód została zawieszona w ewidencji do momentu wykonania usługi. Jedynym obowiązkiem jest przestrzeganie terminu wykazania jej jako przychodu wraz z momentem wydania rzeczy lub wykonania usługi. Jednocześnie wykazano słuszność hipotezy podjętej we wstępie opracowania. Wybór sposobu ustalania momentu powstania obowiązku podatkowego od wpłaconych zaliczek może stanowić narzędzie strategii podatkowej przedsiębiorstwa.

Dla małych przedsiębiorstw, w których kwoty zaliczek ewidencjonowanych na kasach rejestrujących są niewielkie to uproszczenie niewątpliwie ułatwi rozliczanie podatku dochodowego. Jednakże w przypadku większej liczby zaliczek od osób fizycznych nieprowadzących działalności wybór jednego spośród sposobów ustalania momentu powstania przychodu może mieć ważny wpływ na płynność całego przedsiębiorstwa. Tym samym osiągnięto również cel artykułu, ponieważ wykazano, iż podatnicy mają wpływ na powstanie momentu obowiązku podatkowego w podatku dochodowym dla zaliczek otrzymanych od osób fizycznych poprzez stosowanie alternatywnych przepisów podatkowych w tym zakresie.

BIBLIOGRAFIA

- Cieśla A., *Zgłaszanie przychodów z zaliczek na kasie fiskalnej do 20 stycznia*, „Gazeta Podatkowa”, www.gazetapodatkowa.gofin.pl [dostęp: 27.08.2016].
- Ciupek B., Famulska T., 2013, *Strategie podatkowe przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.
- Famulska T., 2007, *Teoretyczne i praktyczne aspekty funkcjonowania podatku od wartości dodanej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice.
- Kluzek M., 2014, *Rozwiązania podatkowe a płynność finansowa przedsiębiorstw*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Finanse. Problemy. Decyzje cz. 1”, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.
- Makuch M., 2011, *Wybór formy opodatkowania w podatku dochodowym od osób fizycznych jako element strategii podatkowej w małych przedsiębiorstwach*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki finansowe, Ubezpieczenia”, nr 40, nr 667, Szczecin.
- Ministerstwo Finansów, www.finanse.mf.gov.pl [dostęp: 27.08.2016].
- Owsiak S., 2005, *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 14 marca 2013 r. w sprawie kas rejestrujących, Dz. U. 2013, poz. 363.
- Ustawa z 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz. U. 2012, poz. 361 ze zm.
- Ustawa z 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz. U. 2014, poz. 851 ze zm.
- Ustawa z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, Dz. U. 2004, Nr 54, poz. 535 z późn. zm.
- Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. Ordynacja Podatkowa, Dz. U. 2015, poz. 613.
- Ustawa z 7 listopada 2014 r. o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej, Dz. U. poz. 1662.
- Wrzezińska-Nowacka A., 2013, *Urzędowe interpretacje prawa podatkowego a optymalizacja podatkowa na tle podatków dochodowych*, [w:] *Interpretacje podatkowe a finanse przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa.
- Zubrzycki J., 2016, *Leksykon VAT*, t. 1, Unimex, Wrocław.

SETTING THE MOMENT OF INCOME FROM ADVANCES AS A TOOL FOR TAX STRATEGY OF ENTERPRISES

Abstract

This article shows the influence of application of general rules and new regulations on determining the inception of the income tax from received advance payments of corporate income tax and personal income tax on the liquidity of the company. Simplifying in the rules obliged since 2015 entitle taxpayers using cash registers to identify the moment of check in advance with the moment of revenue. The impact of described regulation on the formation of moment of income tax liability has been illustrated by a numerical example.

Keywords: advance, the tax revenue, tax liability.

Przyjęto/Accepted: 20.09.2017
Opublikowano/Published: 31.12.2017